

УДК 371.325

Бичкова А.В., викладач, спеціаліст вищої категорії
ВСП «Оріхівський коледж ТДАТУ»

НОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЇХ ОГЛЯД ТА ЗАСТОСУВАННЯ

Анотація. Стаття розкриває шляхи застосування форм та методів впровадження новітніх педагогічних технологій, адже сучасне заняття вимагає від педагога оптимального поєднання індивідуальної, парної, групової і колективної форм організації навчальної діяльності студентів, постійного залучення студентів до навчального процесу. Розглянуто проблеми і перспективи впровадження нових педагогічних

Ключові слова: «технології», «педагогічні технології», «комплексний підхід».

Постановка проблеми полягає в тому, що у сучасному вимогливому та швидкозмінному соціально-економічному середовищі рівень освіти, її вплив на особистісний розвиток студента, значною мірою залежатиме від результативності запровадження нових педагогічних технологій навчання, що ґрунтуються на нових методологічних засадах, сучасних дидактичних принципах та психолого-педагогічних теоріях, які розвивають діяльнісний підхід до навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення сутності інформаційних технологій навчання та особливостей використання їх у навчальному процесі розглядали такі науковці, як М. Анісімова, В. Глушков, А. Єршов, М. Жалдак. Технологічний підхід до освіти активно розробляється у дослідженнях В. Беспалька, Р. Гуревича, В. Мадзігона, О. Торубари.

Формування цілей статті полягає в тому, щоб розкрити відповідність поняття інноваційних педагогічних технологій, основні методологічні вимоги, яким має відповідати будь-яка інноваційна технологія навчання та розкрити сутність використання інноваційних методів навчання в освіті. Уведення в освітнє середовище інноваційних технологій, в основу яких покладено цілісні моделі навчально-виховного процесу та які засновано на діалектичній єдності методів і засобів, пов'язане насамперед із модернізацією системи освіти.

Виклад основного матеріалу досліджень. Педагогічний колектив на-

вчального закладу за своїм культурно – освітнім рівнем і психологічним настроєм повинен бути готовий до прийняття авторської педагогічної технології. Тільки та технологія дасть необхідний результат, яка одухотворена її головним автором – вчителем. Г.О.Селевко.

Технологія перекладається як наука про майстерність.

Головна ідея – це перетворення педагогічного процесу на цілеспрямований процес діяльності всіх його суб'єктів.

Процес реформування освіти в Україні є спробою застосування нових форм роботи в межах традиційної системи. Результативність у роботі досягається шляхом впровадження педагогічних технологій, пошуками відповіді на питання: «Як навчати, як створити сприятливі умови засвоєння нового матеріалу?».

Тому, на мою думку, будь-яка педагогічна технологія буде мертвою, якщо реальні люди, котрі її втілюють, не розглядатимуть дану проблему як цілісну систему в єдності компонентів і взаємозв'язків. Описати технологію – це одне, а реалізувати її на занятті – це зовсім інше. Адже відіграє велику роль відбиток особистості, інтелект конкретного викладача. Тому найсерйознішою проблемою реформування освіти є підготовка викладачів, які повинні усвідомити, що слід переходити «від передання знань» до «навчання жити». Розв'язання даного завдання безпосередньо пов'язане з навчально-виховним процесом.

Виховний та розвивальний характер навчально-пізнавальної діяльності на занятті поглиблюється за умови постійного включення студентів у ситуації, де вони повинні:

- доводити власну думку, наводити на її захист аргументи, докази, користуватись здобутими знаннями;
- ставити запитання викладачу, товаришам, з'ясувати незрозуміле, поглиблювати процес пізнання;
- рецензувати відповіді одногрупників, інші творчі роботи, давати поради;
- ділитися своїми знаннями з іншими;
- допомагати товаришам, коли вони відчують утруднення, пояснювати незрозуміле;
- спонукати до знаходження не одного рішення, а декількох самостійно зроблених;
- вільно вибирати завдання, переважно пошукового і творчого характеру;
- урізноманітнювати діяльність, включати в пізнання елементи

праці, гри та спілкування;

– виконувати завдання-максимум, розраховане на читання додаткової літератури, першоджерел, на тривалі спостереження.

Все це можливо досягнути за допомогою впровадження новітніх педагогічних технологій.

Що таке педагогічні технології?

Педагогічні технології- це сукупність психолого – педагогічних установок , що визначають спеціальний набір і компонування форм , методів, способів; вона є організаційно- методичним інструментом педагогічного процесу

Педагогічні технології- це змістовна техніка реалізації навчального процесу

Іноваційні педагогічні технології поділяються на такі види:

Види інноваційних педагогічних технологій:

1. Особистісно орієнтована технологія навчання

Суть технології:

- Виявлення навчальним матеріалом змісту, суб'єктивного досвіду студента, в тому числі і досвіду попереднього навчання.

- Спрямованість викладених у підручнику знань, не тільки на розширення їх обсягу, але й на постійне перетворення набутого суб'єктивного досвіду кожного студента

- Активне стимулювання студентів до само оцінної освітньої діяльності, зміст і форми якої повинні забезпечувати їм можливість само освіти, само розвитку, само вираження під час оволодіння знаннями;

- Конструювання та організація навчального матеріалу з орієнтацією на те, щоб студенти мали змогу обирати його зміст, вид та форму виконання завдань.

Особистісно орієнтоване навчання забезпечує перетворення студента з пасивного на активного співрозмовника та суб'єкта навчально-виховної діяльності, продуктивної праці.

2. Технологія групової навчальної діяльності студента

Суть технології – форма організації навчання в об'єднаних загальною, навчальною метою малих групах студентів, за опосередкованого керівництва викладача. Сприяє активізації і результативності навчання студентів, виховання гуманних стосунків між ними.

3. Технологія розвивального навчання

Суть технології – головною метою є формування активного самостійного творчого мислення студента, поступового переходу на цій основі до са-

мостійного навчання.

Для реалізації розвивального навчання необхідно враховувати характерні особливості розвитку пізнавальної діяльності студентів, формувати мотиви навчально-пізнавальної діяльності, виховувати культуру розумової праці, вміння самостійно регулювати розумову діяльність.

4. Технологія формування творчої особистості

Суть технології – дана технологія передбачає такі принципи:

- Принцип самодіяльності (діяльнісний підхід, де студенти відчують себе, співучасниками навчально-виховного процесу)

- Принцип самоорганізації (спонукання студентів до організації свого робочого місця, виконання навчального завдання, здійснення самоперевірки

Головне завдання – посилити розвиток тих психічних процесів і здібностей студента , які мають вирішальне значення для формування творчої особистості забезпечують людині успіх у творчій діяльності.

5. Технологія проблемного навчання

Суть технології використання проблемних та частково пошукових методів навчання, що включають студентів в активну діяльність, стимулюють розвиток мислення, уяви, викликають зацікавленість і позитивне ставлення до навчання.

6. Технологія проектної навчальної діяльності

Суть технології- розв'язання студентом або групою студентів якої-небудь проблеми, використання педагогом сукупності дослідницьких, пошукових, творчих методів.

Робота над проектом включає усвідомлення студентом мети, оформлення задуму, розроблення плану, роботу над планом, підбиття підсумків у вигляді письмового звіту.

Задача викладача – компетентних підхід до застосування новітніх педагогічних технологій.

Студентів необхідно націлювати на те, що вони повинні знати та вміти після вивчення кожної теми з використанням різних видів педагогічних технологій, та вміти використовувати набуті знання на практиці.

Запроваджуючи той чи інший вид педагогічних технологій викладач може зіткнутися з низкою типових проблем.

Головною проблемою визначають те, що студент часто немає власної думки, а якщо й має, то боїться висловлювати її відкрито. Самі студенти пояснюють це так: "У нас рідко запитують власну думку", "Чи цінна моя думка?", "А раптом вона не співпаде з думкою викладача чи колективу?", "Вона

суперечить думці студента, який має у групі авторитет у цьому предметі" тощо.

Часто студенти не вміють слухати інших, об'єктивно оцінювати їх думку, рішення. Студент не готовий у процесі обговорення змінювати свою думку, іти на компроміс. Студентам важко бути мобільними, змінювати обстановку, методи роботи. Нерідко тут виникають труднощі й у малих групах: лідери намагаються «тягнути» групу, а більш слабкі студенти відразу стають пасивними.

Уміння і бажання навчатися – це той фундамент, який маю закласти я, як викладач. Тому перед кожним заняттям шукаю відповідь на «вічне» запитання: як побудувати навчальну роботу, щоб вона викликала емоційне піднесення у студентів, неодмінно позитивно впливала на їхні почуття і мислення, збагачувала їх досвідом самостійних пошуків та роздумів.

У ході своєї діяльності я ставлю собі за ціль використовувати ті педагогічні технології, які реально сприяють підвищенню рівня навченості та зацікавленості студентів на уроках правознавства.

Основним завданням своєї діяльності, як викладача правознавства вважаю – не дати студентам втратити інтерес до предмету, для цього урізноманітнювати методи і форми навчання, які роблять цей процес дійсно творчим, збуджують зацікавленість студентів, поліпшують розуміння і засвоєння матеріалу. Отже, розвиток творчої особистості студентів – мета моєї діяльності як викладача а застосування різноманітних прийомів розвитку та активізація здібностей студентів є засобом досягнення мети.

Педагогічні технології, які використовую я на уроках правознавства:

1. Технології кооперованого навчання.

Метод навчання студентів, що припускає співробітництвостудентів в групах. При такому підході студенти досягають успіхів у навчанні, лише взаємодіючи один з одним

До них можна віднести роботу в парах, трійках (наприклад, для обговорення будь – якої гострої теми з діаметрально протилежних позицій), «акваріум» - обговорення протягом 3-5 хвилин проблемної правової ситуації групою студентів, яка знаходиться в центрі, погодження або непогодження інших груп з думкою «центру», обмін груп місцями.

Так, з теми: «Цивільне право, питання заключення цивільних договорів», студентам кожній із сторін дається завдання умовно створити підприємство та заключити договір оренди транспортного засобу, договір підряду, договір постачання, з подальшим визначенням прав і обов'язків кожної із сторін даного договору.

Щоб активізувати роботу студентів, на уроках впроваджую елементи змагання при роботі в парах, групах.

Так, наприклад, на дошці записую ключове слово «правопорушення неповнолітніх», де студенти повинні написати види правопорушень неповнолітніх, використовуючи нормативно-правові акти та з'єднати з ключовим словом на дошці. Яка група зробить це швидше та більше.

Студенти вчать чітко і ясно висловлювати свої думки і вирішувати виникаючі протиріччя і конфлікти, а також

оцінювати власний внесок в успіх групової роботи, оцінювати спільну роботу групи з точки зору використовуваних методів роботи і виділяти причини невдач.

2. Технології колективно – групового навчання.

Ці технології передбачають одночасну спільну роботу всієї групи

З них частіше можна використовувати технологію «мікрофону», яка надає можливість кожному, по черзі, але швидко, висловити свою думку чи пропозицію. Наприклад, по темі: «Держава і право» студентам ставиться питання «Чого і як навчає «Правознавство»» де вони, передаючи одне одному уявний мікрофон, по черзі висловлюють свою думку.

"Коло ідей" – студенти висувують свої ідеї щодо запропонованого питання а потім вони систематизуються. Наприклад при вивченні теми «Держава і право» ставлю питання – На вашу думку, чи завжди існувала держава протягом розвитку людського суспільства? Аргументуйте свою відповідь.

«Круглий стіл» так з теми «Права та обов'язки людини та громадянина», де кожен висловлює та захищає свою точку зору.

3. Технологія проблемного навчання - це така організація процесу навчання, сутність якої полягає в утворенні в навчальному процесі проблемних ситуацій, вирішенні та вирішенні студентами проблем.

Майже кожен урок починаю з проблемного питання, над вирішенням якого студенти працюють протягом заняття

Наприклад, з теми «Адміністративне правопорушення та відповідальність» при розгляді питання «Склад правопорушення», студенти дають аргументовану відповідь на запитання: «Яка із складових правопорушення є домінуючою, чому і доведіть це?».

З теми: «Цивільне право, заключення цивільних договорів» ставиться питання: «Чи заключаєте Ви в своєму житті цивільні договори кожен день? Якщо «так», то які?»

З теми: «Сімейне право» питання таке: «Яку б Ви хотіли мати власну сім'ю? Охарактеризуйте одним словом». Студенти аналізують, порівнюють

логічно мислять, формулюють висновки, доводять свою точку зору.

4. Технології опрацювання дискусійних питань.

Дискусія – це широке публічне обговорення якогось спірного питання. Вона сприяє розвитку критичного мислення студентів, формує навички відстоювання своєї думки.

Мною також використовується даний метод обов'язковою умовою при проведенні дискусії є:

А) повага до різних точок зору її учасників;

Б) спільний пошук конструктивного рішення виниклих розбіжностей.

Наприклад, при вивченні теми «Сімейне право України», розглядаючи питання дискусії: Чи хотіли б Ви проживати в цивільному шлюбі? Його позитивні та негативні сторони. Студенти відтворюють своє особисте бачення даної проблеми, доводять, аргументують, вчаться відстоювати свою точку зору та вмінню переконувати.

5. Технології ситуативного моделювання – це побудова навчального процесу за допомогою включення студента у гру

Гра контролює введення емоцій, надає можливість висловити свої думки. Тематика ділових ігор – імітацій може бути різноманітною: Так Наприклад, з теми «Кримінальне право», рольова гра «Засідання суду. Кримінальний процес»

6. Технологія проектної навчальної діяльності

Вирішити ту чи іншу проблему шляхом самостійних дій студентів із обов'язковою презентацією чи представленням отриманих результатів, що сприяє використанню дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю.

Ефективним та гнучким є метод проектів, який я тільки вдосконалювати і починаю застосовувати на заняттях Комерційного права. Технологія проектування на заняттях правознавства передбачає розв'язання студентом, або групою студентів будь-якої проблеми. При цьому використовуються різноманітні методи та засоби навчання. За допомогою методів проектів відбувається інтегрування знань та умінь. Робота над проектом включає усвідомлення студентом мети, оформлення задуму, розробку організаційного плану, роботу за планом, підбиття підсумків у вигляді звітів. При роботі над проектом в студентів формуються навички роботи в групі, уміння прислухатися до думки інших.

7. Технологія розвивального навчання - це формує дослідницькі уміння студентів, стимулює пізнавальну активність через використання активних форм роботи, творчих здібностей та активності.

Основною метою своєї роботи я вважаю практичну підготовку студентів до життя, до використання набутих ними знань для вирішення конкретних життєвих ситуацій.

Так з теми «Основи цивільного, адміністративного, сімейного, трудового, земельного права» підготовлено практикум.

Студенти беруть участь у практичних заняттях, вчаться складати статут для створення господарських товариств; На заняттях практичного права студенти мають можливість, використовуючи свої теоретичні знання, скласти зміст позовної заяви, написати резюме, заповіт, визначати і створювати цивільно – правові договори.

8. При вивченні правознавства, велику роль, також, відіграють заняття-екскурсії до місцевого суду, живе спілкування з працівниками суду дає позитивний результат для подальшого вивчення тем з правознавства, де студенти дуже часто використовують матеріал отриманий під час екскурсії на заняттях при вивченні певних тем.

Отже, педагогічні технології - це нові прогресивні методи навчання, що спрямовані на розвиток здібностей студентів до спільної діяльності нових безпрецедентних ситуаціях. Використання педагогічних технологій навчання при викладанні предметів суспільно-гуманітарного циклу та застосування їх під час проведення позакласних заходів підвищують:

- продуктивність праці викладачів та студентів;
- інформаційність процесу викладання;
- можливості використання наочності на занятті;
- мотивацію та індивідуалізацію навчання;
- розвиток творчих можливостей студентів;
- рівень сприятливого емоційно-психологічного стану.

Студент - це не посудина, яку треба заповнити знаннями, а факел, який потрібно запалити.

Висновки. Отже, впровадження інноваційних педагогічних технологій навчання є пріоритетним напрямком реформування вітчизняної системи вищої освіти. Виконуючи навчальну, виховну й дослідну функції, зазначені технології можуть застосовуватися як на етапі підготовки до проведення занять, створенні навчально-методичного забезпечення, так і під час навчально-виховного процесу й у поза аудиторній роботі. Використання інноваційних педагогічних технологій навчання дозволяє створити принципово нову інформаційну освітню сферу, що надає широкі можливості для навчальної діяльності, підвищує мотивацію, розвиває самостійність, забезпечує індивідуалізацію та диференціацію освітнього процесу, сприяє модернізації тради-

ційної системи навчання. Розв'язання цього завдання можливе за умови зміни педагогічних методик і впровадження інноваційних технологій навчання.

Бібліографічний список:

1. Бондарчук Н.В. Інноваційні технології в освіті [Електронний ресурс] / Н.В. Бондарчук, О.І. Булейко. // Педагогічний альманах. – Вінниця – 2011. – Випуск 9. – С. 207-213. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pedalm/texts/2011_9/037.pdf.

2. Гуревич Р.С. Теорія і практика навчання в професійно технічних закладах / Р.С. Гуревич // Монографія. – Вінниця: ТОВ "Планер", 2010. – 410 с.

3. Захарчук Т.В. Інноваційні технології навчання в сучасній школі [Електронний ресурс] / Т.В. Захарчук // Український науковий журнал Освіта регіону: політологія психологія комунікації – Режим доступу до журналу: <http://www.social-science.com.ua/публікація/263>.

4. Мадзігон В.М. Використання інтерактивних методів навчання в процесі графічної підготовки майбутніх учителів технологій / В.М. Мадзігон // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія "Педагогіка. Психологія. Філософія" / Редкол.: Д.О. Мельничук (відп. ред.) та ін. – К., 2011. – Вип. 159, Ч.1 – С 145-153.

5. Савченко М.І. Інноваційні методи навчання в контексті завдань шкільної освіти [Електронний ресурс] / М.І. Савченко, Н.І. Литвиненко // Інформаційні технології в освіті – 2010. – №8 – с. 220-222 – Режим доступу до журналу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/itvo/2010_8/8/220-222.pdf.

6. Стрілець С.І. Інноваційні технології і методи навчання у вищій освіті: проблеми та перспективи / С.І. Стрілець // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету / Серія: Педагогічні науки / – Чернігів: Видавничий відділ ЧДПУ, 2011. – Випуск 90 – С. 204 – 209. 7. Торубара О.М. Інформаційні технології у професійній підготовці майбутніх вчителів трудового навчання / О.М. Торубара // Монографія. – Чернігів: ЧДПУ імені Т.Г. Шевченка, 2009. – 304 с.

Bychkova A.V., a teacher, Higher Category Specialist. New educational technologies, their viewing and implementation

Annotation. The article reveals the ways to use forms and methods of implementation of new educational technologies, as a modern lesson requires from teacher optimal combination of individual, pair, group and collective forms of students' educational activity and steady involvement of students in the learning process. Problems and prospects of introduction of new teaching technology.

Key words: "Technology", "educational technology", "comprehensive approach".